

## Državni inspektorat nadzire legalnost korištenja softwera



Legalno korištenje softwera dio je brige za informacijsku sigurnost, propisan zakonskom regulativom i lokalnom sigurnosnom politikom. Podložan je nadzoru tijela državne vlasti i sankcionira se u slučaju prekršaja. Niz članaka o toj temi nastavljamo razgovorom s glavnom državnom inspektoricom gospođom Boženom Vrbanić, koja nam je pojasnila ovlasti Državnog inspektorata, inspeksijske nadzore te rezultate ovog tijela u borbi protiv nelegalnog softvera.

### **Koje su ovlasti i uloga Državnog inspektorata u otkrivanju nelegalnog softvera?**

Gospodarski inspektori Državnog inspektorata provode kontrolu primjene odredbi Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima u okviru svoje nadležnosti, u području djelatnosti trgovine, usluga, ugostiteljske djelatnosti i pružanje usluga u turizmu.

Nadzor nad povredom autorskog prava na računalnim programima naši gospodarski inspektori obavljaju u trgovačkim društvima i kod obrtnika tijekom inspeksijskog nadzora poslovanja, a također i kod subjekata za koje je zaprimljena prijava da u svom poslovanju koriste programe instalirane bez odobrenja autora.

### **Kako se primaju dojave te odlučuje o odlasku na teren i provjeri licenci kod fizičkih i pravnih osoba?**

Dojave su zapravo predstavke (prijave) koje mogu biti upućene na različite načine, pisanim putem, usmeno, telefonom, a Državni inspektor dao je mogućnost i podnošenja on line prijave putem obrasca „Prijavi povredu propisa“, koji je dostupan na našoj web stranici <http://www.inspektorat.hr>. Procjenjuje se sadržaj svake prijave te se, ovisno o njenom sadržaju, prijava prosljeđuje u rad u određeni sektor nadležan za nadzor u tom upravnom području ili se prosljeđuje u rad inspektoru u mjesno nadležnu područnu jedinicu ili ispostavu Državnog inspektorata. Ako je prijava podnesena putem on line obrasca, njenom podnositelju dodjeljuje se zaporka putem koje može pratiti status svoje prijave, a po završenom inspeksijskom nadzoru, podnositelja prijave (bez obzira kojim komunikacijskim kanalom je prijavu podnio) obavještava se o činjenicama utvrđenima u nadzoru i mjerama koje su poduzete, ako su utvrđene povrede propisa. Na taj način smo osigurali podnositelju prijave povratnu informaciju.

### **Na koji način Državni inspektorat otkriva nelegalni softver?**

Inspeksijski nadzor je propisani postupak u kojem se utvrđuju činjenice. U slučaju kontrole primjene odredbi Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima taj nadzor uključuje pregledom instaliranih softwera i računalnih programa i dokumentacije koja prati softver i računalne programe pri kupnji istih, računa o kupnji, licenciranih ugovora, certifikata i slično, zavisno od svakog pojedinog programa i načina na koji isti imaju riješeno licenciranje. Kao dodatnu pomoć, inspektori koriste poseban usb nazvan „inspektor“, a koji očitava instalirane programe na računalima.

### **Koliko je nelegalnih instalacija softvera otkriveno?**

U 2011. godini u 2367 nadzora po prijavama, redovnim nadzorima i akcijskim nadzorima pregledano je 4622 računala na kojima su inspektori provjerili 31521 računalnih programa. Od ukupnog broja pregledanih računala na njih 697 utvrđeno je da imaju instalirana 1342 nelegalna računalna programa.

U prvih šest mjeseci ove godine, u 1520 inspeksijskih nadzora po prijavama, redovnim nadzorima i

akcijskim nadzorima, pregledano je 2799 računala na kojima su provjerena 20301 računalna programa. Na 581 računalu utvrđeno je 740 nelegalnih računalnih programa.

### **Što je bio rezultat akcija inspektora? Koliko je kazni naplaćeno za fizičke, a koliko za pravne osobe?**

Prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima nije propisana mogućnost naplate novčane kazne na mjestu počinjenja prekršaja, već se prema članku 189. za utvrđeni prekršaj izdaje prekršajni nalog.

Za pravne osobe kazne su u vrijednosti od 5.000,00 do 50.000,00 kuna, a za odgovornu osobu u pravnoj osobi 2.000,00 do 10.000,00 kuna. Za fizičku osobu obrtnika, odnosno osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost 5.000,00 do 50.000,00 kuna. Druga mogućnost sukladno Prekršajnom zakonu je za utvrđeni prekršaj podnošenje optužnog prijedloga nadležnom prekršajnom sudu.

U 2011. godini gospodarski inspektori Državnog inspektorata zbog utvrđene povrede članka 112. Zakona o autorskom i srodnim pravima podnijeli su nadležnim prekršajnim sudovima 459 optužnih prijedloga i izdali 103 prekršajna naloga, ukupnog iznosa 760.600,00 kuna.

U prvih šest mjeseci 2012. godine gospodarski inspektori Državnog inspektorata zbog utvrđene povrede članka 112. Zakona o autorskom i srodnim pravima podnijeli su nadležnim prekršajnim sudovima 242 optužna prijedloga i izdali 39 prekršajnih naloga, ukupnog iznosa 323.900,00 kuna.

### **Da li su izrečene kazne i za institucije akademske zajednice?**

Državni inspektorat do sada nije provodio nadzor nad otkrivanjem nelegalnog softvera u institucijama akademske zajednice. Prema djelatnosti koje obavljaju one nisu predmet nadzora Državnog inspektorata.

### **Na koji se način inspektori educiraju u otkrivanju nelegalnog softvera?**

Dio edukacije obuhvaćaju seminari koji se održavaju u suradnji s BSA.

### **Suradjete li sa zemljama EU i razmjenjujete li iskustva?**

Državni inspektorat je bio korisnik projekta PHARE 2006 „Jačanje provedbe prava intelektualnog vlasništva“ kojim je bio cilj osigurati nivo zaštite prava intelektualnog vlasništva u skladu sa EU standardima i zahtjevima unutarnjeg tržišta. Kroz navedeni projekt uspostavljena je suradnja sa srodnim institucijama u Danskoj, a njihovi stručnjaci prenijeli su nam znanje o modelu zaštite prava intelektualnog vlasništva u toj zemlji.

### **Koliko bi usvajanje sigurnosnih politika u institucijama pomoglo u rješavanju ovog problema?**

Državni inspektorat s ciljem što učinkovitije provedbe Zakona dobro surađuje sa Ministarstvom unutarnjih poslova, Carinskom upravom pri Ministarstvu financija, Ministarstvom pravosuđa i Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo. Povremeno organiziramo zajedničke koordinirane akcije, razmjenjujemo informacije, sudjelujemo u javnim događanjima (primjerice: *Stop krivotvorinama i piratstvu*, zajednička akcija nadležnih tijela državne uprave i organizacija koje sudjeluju u mehanizmu koordinacije za provedbu prava intelektualnog vlasništva) itd. Pitanje sigurnosnih politika u tijelima državne uprave i institucijama nije u nadležnosti ovoga tijela.

Vezani članci:

[MUP u borbi protiv nelegalnog softvera](#) [1]

[Kako se na Cambridgeu koriste računalni programi?](#) [2]

[Tko sve koristi nelegalni software](#) [3]

[Uloga BSA u otkrivanju nelegalnog softvera](#) [4]

ned, 2012-10-21 12:11 - Uredništvo **Kategorije:** [Sigurnost](#) [5]

**Vote:** 0

No votes yet

**Source URL:** <https://sysportal.carnet.hr/node/1120>

#### Links

- [1] <https://sysportal.carnet.hr/node/1112>
- [2] <https://sysportal.carnet.hr/node/1108>
- [3] <https://sysportal.carnet.hr/node/1100>
- [4] <https://sysportal.carnet.hr/node/1133>
- [5] <https://sysportal.carnet.hr/taxonomy/term/30>